

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 204.—Diumenge 10 de Juliol de 1904

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial i que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi à la organisació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y causas: volèm ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir à la formació del exercit espa-nyol per mèdi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosea presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

A LOS CATALANISTAS (*)

Excmo. Sr. D. Alberto Rusiñol:

Mi querido amigo: Tengo empeñada con usted y los demás diputados catalanistas mi palabra de hablar, desde esta Corte, de la aspiración más honda, enérgica y sentida del alma catalana, del regionalismo, tan desconocido como calumniado en las altas y en las bajas esferas burocráticas.

Soy español de corazón, siento verdadera idolatría por la unidad y engrandecimiento de la Patria y entiendo que para ser buen catalán no es menester ser mal español. Por esto creo yo que el regionalismo, por encima de todas las formas de gobierno, es el único que puede salvarnos de la degradación y ruina. Cataluña es la primera región que marcha con paso firme y serena mirada hacia la regeneración nacional.

El día no lejano en que las demás regiones abran los ojos a la luz, concluirán todos los convencionalismos políticos, enmudecerán los dioses mayores y menores del Parlamento, desaparecerán de la escena los sofistas é histriones de la oratoria y comenzará la vida de una nueva España. O el regionalismo, ó la muerte.

Aquí todo ha fracasado, amigo mío: los partidos políticos están desechados y rotos. Si Maura —y á cualquier otro jefe de Gobierno le sucedería lo propio— no se hace decididamente regionalista radical, sin ergos ni distinciones, fracasará por completo. A lo más será un gran general sin ejércitos, arrollado por sus mismos amigos ó por sus adversarios, encerrados unos y otros en el estrecho círculo del asfixiante centralismo. La absorción y el panteísmo del Estado han matado las energías de la región, de la provincia y del municipio. Por esto la España liberal y democrática del siglo XX, por la más sarcástica de las antítesis, es un Estado sin energías físicas y sin valor moral.

Hace dieciséis años que estoy en cordial y amistoso contacto con los más conspicuos políticos españoles. Conocedor de sus juicios y opiniones respecto del problema catalanista, he podido convencerme que son pocos los que nos hacen justicia. En general consideran al catalanismo peligroso y como levadura separatista. Nos comparan á los cubanos y portorriqueños de hace veinte años. Hay que deshacer á todo trance este funesto error: importa hacer propaganda activa y tenaz contra monstruosidad semejante. Cataluña debe hablar muy alto y decir á todas las demás regiones españolas: «Los políticos os engañan miserablemente. Somos todos hermanos, tenemos las mismas aspiraciones, anhelamos nuestra respectiva independencia regional, y queremos barrer de todas las provincias y de todos los municipios la funesta acción centralista del Estado y el caciquismo despótico y brutal, que apoyado por los políticos de Madrid, nos oprime, envilece y degrada.»

Realizado el viaje del joven Monarca á Cataluña, extinguidos los últimos fulgores de las fantásticas luminarias, apagados los posteriores ecos de las públicas aclamaciones y cumplidos los deberes de buena educación y tradicional cortesía catalana con el jefe del Estado, me creo en el deber de hacer algunas consideraciones sobre la situación actual del catalanismo, ante cuyo cadáver había ensonado la prensa rotativa y bullanguera de todos los matices políticos himnos elegíacos.

Maura —se ha dicho— dió un golpe tremendo al catalanismo en una

célebre sesión de Cortes en 1901, la muerte de Robert le dejó desahuciado y sin esperanzas de vida, y el viaje del Rey á Cataluña lo ha matado completamente; y si no ha concluido con esa hidra peligrosa, lo ha amarrado de pies y manos al carro triunfal de la dinastía reinante. Así discurren los impresionables madrileños...

«Pero ha muerto el catalanismo? Es cierto que se ha transformado y tomado una nueva orientación, dinamizándose con motivo del viaje regio? Las discrepancias de criterio en la forma de recibir al Rey han producido, como quieren los más fervientes alfonsinos, una honda división en su campo? He aquí, amigo mío, los puntos que importa mucho dilucidar en estas prometidas epístolas.

El regionalismo vive, y vive más potente que nunca, á pesar del viaje regio y del deseo de matarle en su misma raíz por ciertos hipócritas y solapados elementos que, diciéndose amantes de Cataluña, son sus más temibles enemigos. Ya los iré des-embosando y señalando con el dedo cuando llegue el caso. Conozco todas sus intrigas y las daré á conocer. De acuerdo con nuestros falsos amigos, el centralismo político trata de apropiarse, corrompiéndola, de la esencia de las Bases de Manresa. Pero esto, en vez de matar al catalanismo, constituye su mayor triunfo. Porque el catalanismo es un fantasma, ó una realidad? Si es un fantasma, si es obra de cuatro locos y desequilibrados ¿por qué se le persigue con tanto encarnizamiento? Si es una realidad, si domina y se señorea de todas las voluntades catalanas, si tiene su raíz en lo más honrado de su ser y de su conciencia ¿por qué no se le atiende, estudia y satisface?

Los políticos madrileños tienen que convencerse de que el regionalismo, sostenido con tanto tesón y constancia por el pueblo catalán, ya no puede morir. Cataluña ha dado la voz de adelante, y las regiones hispanas, desconfiando ya de todos los partidos políticos, no quieren sucumbir bajo el despotismo de sus tutores, los gobiernos centralistas. Por esto todas ellas serán siempre defensoras del regionalismo histórico, única fórmula conciliadora de la tradición y del progreso político y social. En esta parte, Pi y Margall vió con intuitiva clarividencia el único porvenir de la patria común. Y mientras no se siga el camino señalado por la política regionalista de las que hoy son regiones y ayer fueron potentes nacionalidades, España no se levantará de su atonía y postración moral; irá al suicidio nacional y perderá toda esperanza de salvación y de nueva vida.

Hay que distinguir en el regionalismo dos cosas, que aquí se confunden de un modo lamentable, á saber: su esencia y su organización. La primera es, como he indicado, la vida misma, única é intangible, de las regiones; la segunda es la forma jurídica, más ó menos cohesiva y fuerte, que adopte la aspiración regionalista para luchar por el triunfo definitivo de sus ideales. Y esta, en los actuales momentos, es la parte más interesante de la cuestión, porque es indudable que uno de los fines, según se dice, del viaje regio, fué el desorientar al catalanismo convirtiéndole en un regionalismo anodino é inconsciente y sometido en absoluto á una fórmula política y determinada; pero los esfuerzos á este objeto enderezados han resultado completamente estériles, porque el regionalismo no puede desaparecer mientras las regiones tengan el alma y la vida que constituyen su esencia corruptible é inmortal. La temida sombra del tercio Fivaller y la patriótica de Claris se proyectaban tal vez, á pesar suyo, sobre la frente de Cambó cuando dirigía su mensaje al Rey en la casa

solariega de los consellers barceloneses. Don Alfonso no es un Fernando de Antequera, ni mucho menos, pero el concejal, sin sospecharlo siquiera resultó un conseller de cuerpo entero; tal es la fuerza incontrastable del catalanismo.

Por no fijarse en la distinción de la esencia y del organismo catalanistas los periódicos voceros de esta corte, impregnados de esa atmósfera asfixiante del centralismo despótico á la francesa, que á todos envenena, ha dado en la flor de decir que el viaje de don Alfonso ha matado para siempre la aspiración catalanista.

Yo no diré que la organización del regionalismo, sobre todo desde la muerte del doctor Robert, no haya padecido y no esté padeciendo todavía relativas crisis. Radicales y moderados, intransigentes y liberales, republicanos y monárquicos, dinásticos y antidinásticos... todo ese conjunto de prohombres, de ideas diferentes y aspiraciones diversas, no se presta fácilmente á dar una orientación concreta al catalanismo, según el criterio y el sentir de las diferentes agrupaciones de que se compone. Pero esto, repito, no es la muerte, sino la resurrección y la vida de la idea catalanista; porque se ve que por encima de todas las aspiraciones políticas, en la dirección del movimiento regional flota una idea, única é indiscutible: la vida descentralizadora é independiente de la región. Así, pues, Cataluña ha obrado cuerdamente en recibir y agasajar al Rey, como obrará bien siempre que tribute el homenaje de su consideración respetuosa á cualquiera entidad que represente y simbolice al jefe del Estado.

Aun no hace tres meses se desataban en insultos y crueles inventivas contra Cataluña los periódicos madrileños. En cuanto recibieron el primer telegrama de la respetuosa recepción hecha á don Alfonso, no hallaban palabras en el Diccionario de la lengua castellana, ni adecuadas hipérbolos para ponderar la *ilustración, cultura y ferviente patriotismo del serio, laborioso y honrado pueblo catalán.* ¿Que persona, pues, sensata y de recto criterio hará coro á estas gentes, que hoy borran con la cabeza lo que ayer escribían con los pies?

El catalanismo —acaban de decir el gran poeta Maragall en su reciente folleto *De las reys jornadas*, y Oliver en sus últimos artículos publicados en el *Diario de Barcelona*— es ante todo un movimiento *sentimental*, esto es, el mismo sentimiento del alma de Cataluña, viviente en el alma de todos los catalanes. Ahora bien, ese sentimiento, que es, como si dijéramos, la forma substancial, el principio vital, la misma creencia del alma catalana, ¿puede morir? No, y mil veces no. Y cuanto más se oponga el centralismo al desarrollo de la idea catalanista, tanto más se vigorizará su principio vital. Por esto el viaje del Rey, preparado exclusivamente para matarle, al decir de ciertas gentes, le ha dado más exuberante vida, cosa que preocupa muy hondamente á las más altas personalidades de la nación. ¡Ojalá perdure esta preocupación en el corazón y en la mente de nuestros gobernantes y abran de una vez para siempre los ojos á la luz!

El centralismo, causa de todos nuestros infortunios, es un sistema político aniquilador y aplastante, propio tan sólo de Estados cautivos ó decadentes, contra el cual no pueden menos de luchar la naturaleza y la sociedad humanas, por ser contrario á los derechos imprescriptibles de la familia y á la autonomía municipal y regional.

Asentada esta verdad, poco importa que la agrupación catalanista sufra ó haya sufrido algunos entorpecimientos, preparados y dirigidos solapadamente por el bizantinismo político de Madrid. Precisamente el viaje regio dispó todas las dudas y descu-

brío todas las incógnitas: en todas partes salía el pueblo catalán al encuentro del jefe del Estado, pidiéndole con respetuosa pero firme energía la autonomía administrativa, los derechos forales y la vida regional. Las ruidosas músicas y las delirantes aclamaciones no pudieron ahogar la voz del pueblo que pide su regeneración y la regeneración de la Patria.

La fuerza del catalanismo va en aumento: los federales de buena fe y los carlistas expectantes deben unirse á él como punto de esperanza y única arca de salvación; los neutros en ninguna parte estarán mejor que en donde se garanticen los derechos de todos: el orden, la libertad y la justicia. El catalán que no es regionalista es un suicida y enemigo de la Patria común.

Probad que el regionalismo catalanista no ha muerto como sentimiento del alma catalana, ni como asociación política militante, trataré en las siguientes cartas de la conducta que á los directores del catalanismo conviene seguir para la más pronta y rápida ejecución de sus ideales; pero deseo que cuanto voy á exponer no se tome más que como sencilla *representación*, nunca como norma que se trate de imponer á nadie; porque aunque catalanista convencido y entusiasta admirador de Pi y Margall y de Robert en lo que se refiere á lo fundamental del programa, no me considero con otro derecho que con el de emitir, según mi leal saber y entender, una opinión que podrá ser equivocada, y que por lo mismo someto incondicionalmente al fallo y aprobación de todos los catalanistas.

Hasta otra se despide de Ud. su afectísimo amigo y S. S. Q. B. S. M.,
FR. SALVADOR FONT,
Agustino

UNA ALTRE FRAGÁS

L'actual President del Consell de Ministres Sr. Maura, aquell que tot ho volia arreglar fent la revolució desde dalt, se feu ressó de lo que la major part dels espanyols venían dient, això és: que Espanya necessitava un bras de ferro, un home enérgic, un home, en fi, que no's doblegués devant las imposicions de cacichs y vidvidors polítichs y que ab valentia y sense contemplacions digués la veritat al país y fes creure a tothom, obligant a cada ciutadà a passar per allí ahont la justicia y la moralitat indiguessin.

Donchs, lo Sr. Maura, a qui reconeixem lo més gran talent d'entre tota la gent política, se cregué ésser ell l'home que'ls espanyols aimants de que aquesta nació vaja pels camins drets a la regeneració, desitjan; y sense tenir en compte que ell com home de govern que ja havia sigut, estava més ó menys gastat y per lo tant no podria tindre l'autoritat ni la forsa moral que requereix l'home d'Estat que ha de portar aquest país a port de salvació, feu que'ls aconteixements se desenrotlessin de tal manera que fos ell l'indispensable, l'únic que pogués presidir ministeris conservadors; y una vegada això conseguit sortí a probar fortuna donant alguns cops d'efecte pera fer creure a la gent que, efectivament, ell era l'home de l'energia, l'home de las qualitats que, segons l'opinió sensata, eran indispensables pera governar bé y regenerar lo país.

Hem de confessar que la sort li sigué favorable, perquè'l país, cansat y aburrit de tanta gent que sols havia sabut fer política xorca, aná al seu costat, pot dirse que com lo naufrach que pera salvar sa vida no titubearia ab agafarse a un ferro roent.

Se trobá, donchs, lo Sr. Maura en iguals ó parecidas condicions com lo Sr. Silvela quan tot alló de las Cambras de Comers, però aixis com

equest no'n sabé prou o no pogué aprofitarse d'aquellas corrents, cregueren los que de bona fe se n'anavan al costat del senyor Maura que aquell, allissonat per lo que havia fet lo Sr. Silvela, pendria altres rumbos y no fóra ja possible que fracasés tan aviat. Aixis ho donavan a comprendre'ls actes que al començament de presidir lo Sr. Maura'l Consell de Ministres, portá a cap, com també la forta cohesió que la majoria de las Corts demostrava sempre que's tractava d'enfortir l'autoritat del quefe del govern.

Però ha vingut l'ocasió en que no solzament lo Sr. Maura podria haver mantingut la confiança posada en ell, sino haverla enrobustit, y o bé ha tingut por o no n'ha sabut més y, en lloch de portar fins a últim terme l'energia que fins ara havia mostrat en los assumptos de Valencia, ha transigit ab la gent sectaria d'allí y ha pactat ab ella pera que cert viatge, que's creya irrealisable, pugá fer-se sense obstacles, ni perills y ab seguretats d'èxit.

De res li ha servit, donchs, al senyor Maura tot lo que fins ara havia fet pera guanyarse la confiança de la gent d'ordre; li ha passat alló de fesne cent y erran una, y sens dubte que ara aquella gent una vegada més, desenganyada, fugirá del seu costat tot dient: és un altre fracassat!

L'HERENCIA DEL DR. BALARI

Lo mateix de sempre. Cosa que cansa, que avergonyeix. Aquí un hom no és declarat sabi, fins que's mor. D'aquesta regla general casi no se'n escapa qui valgui de debó, qui tingui mèrits propis, guanyats a pols, sense proteccions que supleixin sa deficiencia, per sabi que sigui, per estés y reverenciat que'l seu nom sigui a l'extranjer, per *traduit* que sigui.

Lluny de nosaltres lo tractar de fer una biografia del sabi filòlech. Ni tenim detalls, ni suficiencia; però aquest home és un altre que se'n va, que ha viscut ignorat, que ha trobat alé pera'l treball, fugint de l'ambient depriment en que tots vivim, tancant-se en lo paraís de sa biblioteca ó desempolvant ignorats manuscrits ajudat de sa poderosa clarividencia y de son educadíssim cervell; despullat de tot apassionament. Sacerdot fidel de l'estudi, ha dedicat tota sa vida al treball, immortalisant son nom.... però ab una immortalitat que' pera serho fa precis lo previ enterrament, l'aniquilament del còs.

Sembla que volguem cansar al sabi, a l'investigador, a l'home estudiant; l'apartem de nosaltres, l'aislem; y l'aclamem quan ja no'ns fa por lo seu mèrit.

No dubtem en assegurar que en Balari era la personificació de la modestia; sabem lo que va costar decidirlo a treure unas quantas *papeletas* dels seus calaixos y construir aqueix prodigiós monument, dit, «Orígenes históricos de Cataluña», obra que per sí sola, coloca al seu autor en lo lloch primer entre'ls fills de nostra terra.

Mes, es que'l Dr. Balari tenia en projecte l'escriure una Gramática y un Diccionari de nostra llengua, es que sabem que en lo santuari de son despatx, hi ha d'haver las notas, las *papeletas*, preparadas pera tan gran obra, y tots los catalans tenim lo dever de demanar que això no's perdi, que no vagi a parar a mans que desconeguin lo tresor que això representa; això és la vida d'un gran sabi, això són los afanys, los amors, d'un home tota sa vida dedicat a l'estudi, y això no s'ha de perdre.

Coneixem molts deixebles de l'eminent Balari; alguns d'ells segueixen lo camí del mestre, l'ignorada y fecondíssima vida que porta a l'immortalitat póstuma, l'estudi com objectiu casi únic. Tant lo segueixen alguns que fins se'ls ha aniquilat lo desitj

*) Reproduim ab gust y recomanem la lectura del present escrit publicat en la revista Espanya y América de Madrid. Son autor de persona molt reverenciada y estimada a la Cort per lo qual sos judicis tenen gran importancia.

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trobaran surlit de tolas las classes que fabrica la casa Poblet y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo Colmado Pelayo, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

classe ab verdadera vocació: los alumnes hi van ab molt gust y a fi de curs ab prou feinas ne té de suspèndre may cap. Això és acreditar l'ensenyansa oficial: això és donar a comprendre que aquests Centres ofereixen una verdadera garantia per las familias. D'altra manera, ¿le qué serveixen las aptituds del Professor, si cada any té de suspèndre la meitat o dos terceras parts de la classe? Y ¿cuidado! que'ls alumnes que surten del Sr. Ramonacho se coneixen fins en l'Universitat. Aquesta és la manera de complaure als pares; aquesta és y deuria ser l'honra d'un Catedràtic, ensenyar bé y fer que quasi tots los alumnes poguessin guanyar curs. Per això veurèu, per regla general, que'l Professor que'n deixa més pel Setembre y que dona més carabassas, sol ser lo més aigualit y'l que treu als alumnes més esguerrats: si no que li sembla que ab aquest procediment desentonat pren un relleu que no li pot donar may la ciencia, ni las sevas condicions pedagògicas. Si a n'alguns dels que obran d'aquesta manera, un tribunal li hagués d'examinar als seus deixebles, prou comensaria suspèndre al Professor. Perquè no basta que ell sigui instruit, sinó que és necessari que sapigui ensenyar; y si'l Catedràtic no sab, o no pot o no vol ensenyar, no és del cas que fassi pagar als alumnes una culpa que no tenen, reparint carabassas a dreta y esquerra, esparverant a tothom y deixant no gaire ben parat lo bon nom y la bona reputació d'un Institut provincial.

No fóram justos que no extenguesim a la major part del claustre un vot d'alabansa pel zel ab que treballa y pel carinyo que professa a las pobres criaturas que s'han confiat a son cuidado; però no sempre tothom se fa càrrech que té de fer l'ofici de pare; figurantse que l'afecte no's demostra sinó fent sanch. Qui no sab estimar, qui no té sentiments de tendresa pels escolars, que deixi'l càrrech y que'n busqui un altre més en consonancia ab las sevas afecções y que no mareji a las familias y que no desacređiti l'Institut de Tarragona, que sempre havia gosat de bon predicament.

Si las personas que poden, no veuen de posarli remey, prompte semblará això un Mas robat, ja que no és sols l'Institut de Reus lo qui ab sas exageradas condescendencias reduirà al de Tarragona a la seva més minima expressió, sinó que podriam donarli un cop mortal certas sortidas de tò que ningú pot judicarlhas oportunas. No tots los alumnes que marcan a Reus van en busca d'un Institut de la mànega ampla, sinó que molts hi van pera veurer si troban allí una consideració y una justicia que a molts los hi sembla que en nostre Centre hi ha qui té empenyo sistemàtic en negarlos. Convé que lo Sr. Director de l'Institut prengui cartas en l'assumpo, ja que'l públich té depositada en ell plena y absoluta confiança; y convé també que'ls aimants de Tarragona no mirin ab indiferencia una qüestió que tant y tant los interessa. Per això ha complert molt bé la seva missió Lo Camp aixecant la veu y fent veurer lo perill que'ns aménassa.

Queda de vostè afm. amich y S. S. q. d. s. m.

UN TARRAGONÍ.

QUESTIONS D'ART

Fa alguns mesos, vareig tindrer ocasió de fer una visita, en companyia d'uns quants amichs, artistes, al taller d'un pintor que, ja de molt temps, gosa de forsa anomenada. No cal que diga'l nom perquè la qüestió que'ns ocupa's fa extensiva a la generalitat. Faig esment d'aquest cas com un exemple.

Hi anarem ab l'intent d'admirar algunas obras que havian cridat fortament l'atenció en una exposició que, allavors, tot just acabava d'ésser tancada. Veritablement era una obra superba. Lo que més nos guanyà'l cor foren uns treballs francament decoratius en quins lo sentiment potètic, deslliurat de tota servitut impo-

sada pel model, hi surava com a condició capdal.

Satisfeta la nostra primera curiositat, seguirem xafardejant pel taller. Passarem revista a las obras comensadas, y a las altras que de temps ha coneixiam. No sé a qui se li escaigué l'obrir lo calaix d'un moble, o potser lo moble era obert casualment. Posats a xafardejar no respectarem ni aquella reconada d'intimitats, segurament aplegadas allí dins com cosa inútil per mandra de ferne un auto de fé.

Eran un garbuix de notas; dibuixos mitj apuntats, trossos de tela arrugada en los que s'hi anotavan las més contraposadas ideas; quelcom que passa ab momentania claror per la boira del pensament y que l'artista corprès d'un arrobament dolcíssim se complau en retenirho. Trossos abocetats mostrant una ànima bessona d'un'altra que aleteja en un'altra obra enquadrada y penjada a la paret; però moltíssim més expressiva, més plena de sentiment, més intensa, que la de l'obra definitivament acabada.

Convinguerem tots en que, pera fersen ben bé càrrech de la personalitat d'un artista, cal fer intima coneixensa ab aquellas menudallas tingudas per tothom sense importancia.

Algunas vegadas he vist escritas iguals observacions fent referencia a cassos forsa semblants. Però, fóra de algun simple comentari, no han ocupat seriament l'atenció de ningú. Se han manifestat corrents de simpatia envers d'algun artista que, passant per demunt de tot, ha fet ostentació de llur independència proclamant la llibertat absoluta en cosas d'art. Ab tot, com foguerada d'encenalls, aquestes corrents, s'han desvanescut gairebé desseguida; y si l'obra continúa triomfant a pesar de las ideas en constant evolució, lo perquè no'ns preocupa. L'apuntem com un acert, li adjudiquem la consideració d'un cas aislat, y seguim entossudits en la nostra mania preceptista.

Fèmnosen càrrech de que és una impedimenta pera la marxa progressiva de l'art, tota aquella corrua de reglas que sols serveixen pera fer voluminós lo bagatje. Parlant en termes náutics: és un excés de càrrega estivada en malas condicions a cuberta, la qual posa en perill l'estabilitat de la nau.

Ara, si'm dius, lector, que d'altra manera pot defensarse y sortirse en bé del seu comès, qui'n tinga més extensas nocions d'aquellas reglas, jo te donaré la rahó. Mes, aquestas facultats adquiridas, no més poden sumarse a ne'l compte de l'educació artística tan necessaria a tothom y més que ningú a l'artista. Prou sabem com se comporta l'home que dú en sí una bona educació personal: ben diferent de l'home mal educat. Fins en los cassos més difícils de la vida; fent cara a las grans dissorts, y al davant del perill, no la té pas presenta, y, ab tot, observat y digas si no és ben remarcable la diferencia.

No són pas altra cosa, las reglas, que una mena de gimnasia intelectual a que s'ha de sotmeter indispensablement l'artista, en prácticas continuament atesas. Però, una vegada davant de l'obra d'art, semblants prácticas, resultan completament sobreras; mes encara: resultan perjudicials y tot. Cal, donchs, deixarlas en oblit allavors, y ellas prou s'exteriorisaran d'una manera que, fins ne podríam dir instintiva.

Convinguem en que, en aitals qüestions, hem colocat los medis en lo lloch de la finalitat, y a la crítica se li ha de donar bona part de la culpa. Comensem l'obra per l'exteriorisació espontània d'un sentiment; l'analisem després, l'esmentat sentiment, y una bona part d'ell s'evapora al gresol; y'l que'n queda, no quintaessençiat com era'l nostre intent, sinó esvahit, ho amaguem al darrera d'nn enfarfeg de reglas molt justas y molt sabias, això sí, però renyidas a mort, precisament per això mateix, ab lo que és art veritable.

Tinguem presents, en cosas d'art, aquestas tres paraulas; ellas omplant a curull lo fons de la qüestió que

no hi queda pas lloch pera res més: —Sinceritat, expontaneitat, intuició.

QUIQUET.

DE LA COMARCA

Constantí. — Al tancar aquesta edició rebem la desagradable nova d'haver ocorregut un incendi en dita vila, a primera hora del matí d'ahir. Lo foch se declará en una casa del carrer de l'Eglesia Vella, prenent tot seguit tant increment, que quedá destruída la teulada y ab gran desperfectes lo pis superior.

L'esfors de tots los vehins que en massa acudiren a prestar auxili, evitá majors mals, puig localisá l'incendi en poch temps y ab veritable exposició's pogueren salvar alguns mobles. Per sòrt no s'ha de registrar cap desgracia personal, puig un noyet que estava ajudant l'extinció, y que, per haverli fet fals la paret, caigué al mitj de las flamas, fou salvat casualment.

Las perdus materials són de consideració fentse arribar a més de trescents duros.

Cambrils. — Hem rebut tart una extensa carta d'aquest poble relatant un fet que'l *Diario de Tarragona*, ab mala intenció manifesta ha desfigurat. La publicarem en lo proper número.

NOVAS

Excursió a Santas Creus

Podèm ja donar los següents detalls de l'excursió organizada pels nostres amichs al cèlebre monastir de Santas Creus, que tinirà lloch lo diumenge dia 24, y dilluns 25 (diada de Sant Jaume).

Día 24 Juliol. — Sortida de Tarragona. Tren 6'25 matí. Arribada a Valls, 8'25 matí; a Valls hi haurá carruatjes preparats que conduiran als excursionistas a Pla de Cabra, ahont se dinará. Per la tarde meeting de propaganda al Pla. Cap al tart, sortida pera Santas Creus.

Día 25. — Sortida de Santas Creus a las tres de la tarde pera Valls, ahont se podrá pendrer lo tren de las 5'59 y arribar a Tarragona a las 8'29 de la nit.

Preguem a tots los amichs que desitgin pendrer part en l'excursió, se serveixin passar a inscriures, durant tota la próxima setmana, en l'«Asociació Catalanista».

Pera poguer donar sortida als originals que teniam en cartera nos veiem privats avuy d'insertar per falta d'espai alguns articles polítichs, locals y literaris que anirán en lo nombre proper.

Ja'ns dispensarán los seus autors.

Lo divendres se despeji de sos lectors lo diari local *La Opinión de la Provincia*, després de trenta anys de veurer la llum pública.

La Opinión fou en los seus bons temps un periòdic de batalla, ardit y violent en las sevas campanyas, arribant a inspirar verdader terror en lo camp enemich.

Mort en Torres perdé *La Opinión* lo seu sagel característich. Prou tractaren d'imitar al mestre, mes totas las campanyas los hi resultaren falladas per la poca habilitat dels seus colaboradores, y més que tot, per la tossuderia en volguer mantindre antics procediments renyits ab las novas corrents polítichs.

Aquesta obcecació ha sigut la que ha mort a *La Opinión* y al grupo que la sostenia, poguentse calificar com un cas de verdader suícid, perquè sense periòdic perdé'l grupo tota representació y significació personal en la política, pera anularse entre las migradas filas d'un partit centralista pròxim a desaparèixer.

Malgrat l'oji que sempre'ns han demostrat los de *La Opinión* y'l tenir suspesas las relacions periòdicístichs, sentim la desaparició del nostre confrare, desitjant que'ls seus amichs

rectifiquin la linia de conducta que hanvingut seguit, inspirantse en la política de la veritat y d'amor a Tarragona, a la que tant han perjudicat.

Aquest mes tindrà lloch en lo saló de l'Institut d'aquesta ciutat una exposició de treballs manuals que promet ésser notable.

Serán en gran cantitat las coleccions que's presentarán y segons nostras referencias, molts d'ellas donarán veritables probas dels afanyos y bons desitjos de tot lo còs de mestres de la provincia, tant més d'aplaudir quan veiem, desgraciadament, lo poch cuidats que són la major part dels rams de l'ensenyansa.

Són molts los premis que s'han ofert pera repartir a las coleccions més mereixedoras.

De cor felicitem als organizados d'aquest certamen, que tant han fet pera que fós lluit. Los senyors Gómez y Oliva mereixen sens dubte bé de la patria. Sempre avant.

Dos fermos companys de causa han vist aquesta setmana passada coronats ab lo més brillant éxit sos estudis.

En Jaume Nadal ha obtingut la llicenciatura en Dret y en Joseph Granada ha sigut també aprobat com arquitecte.

Donem als dos simpátichs amichs la més completa enhorabona y no cal dir que'ls desitjem los més brillants éxits en l'exercici de sas respectivas carreras.

Tota la setmana que la plassa del Moll ha estat convertida en lloch d'infecció, degut a que s'ha depositat allí tot lo que s'ha tret de la claveguera que s'está netejant.

Francament, no sabem com los vehins d'aquella plassa han tingut tanta paciencia.

Además, ja que per l'Alcaldia no's té l'energia suficient pera que aquesta classe de treballs se fassin com Déu mana, no sabem pera quan déu guardar las activitats y zel la Junta de Sanitat, perquè això de convertir un punt tan cèntric en femé o dipòsit d'excrements no succeeix ni a l'Àfrica.

Havent mort **D. Pere Aragón**, Optich que desde molts anys venia dedicantse en aquest negoci, la **Vinda y Fills** de dit Sr. participan a sa nombrosa clientela que seguirán servintlos com fins ara.

Comte de Rius 10, 2.º 2.ª

Se troba ja casi bé restablert nostre bon amich en Lluís Panadés que fou sorprès días enrera per dos lladres que tractaven de robar la tenda d'objectes d'art que D. Joan Cavaller y Goyeneche té en la Rambla de Sant Joan d'aquesta ciutat.

En Lluís Panadés, antich repatriat que encara no's troba completament curat de la malaltia que, com molts, va portar de Cuba, ha tingut de guardar llit alguns días a conseqüencia de l'emoció produida per lo sobtat desveltament causat per la presencia dels lladregots.

Molt nos complau de poguer donar aquesta nova.

—Neurastenias. —**Neurastèdgeno Sugrañes.**

Segons nos comunica en atenta circular nostre bon amich D. J. Caballé y Goyeneche, ha sigut nomenat corredor real de comers en aquesta plassa de la respectable entitat bancaria «Credit Lyonnais» de Barcelona pera oferir y pendre paper extranger diariament als cambis que li trasmeti l'esmentada societat.

De veritat lo felicitem desitjantli abundosas operacions.

—**Camisas y corbatas alta novetat.** Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Cansat de probar especifichs sense cap resultat, l'únic que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer **CASALS.**

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Cervesa

de primera calitat, se serveix a preus reduhuts en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de tolas classes, marcas de primera y preus econòmichs.

LA ACTIVA

Survey diari d'encàrrechs de Tarragona a Barcelona y viceversa

DE

BOXÓ Y FORCADA

Direcció Central a Tarragona: Carrer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la matinata) y carrer de la Nau, 9, fuster.

A Barcelona: Portaferrisa, 23, porteria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo día 14 de Juliol lo vapor **Cabo Trafalgar**, son capitá Manel Ferreiro, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Compañía Valenciana de Navegació

Linia regular de grans y ràpits vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Compañía

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia. Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna.**

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viatjes extraordinaris a **Marsella y Niza.**

S'admet passatge y càrrega a nollts reduhuts. S'admet càrrega ab nollt seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, at trasbordo a Génova.

Gran Café de las SET PORTAS

Plassa d'Olözoga, 10 • Teléfono núm. 15

Illegítima cervesa danesa

PILSNER

a Ptas. 0'75 la botella

Champagne MOET ET CHANDON en botellas de un y mitj litro

Licors nacionals y extrangers, Marcas garantidas

Obran per inhalació dels agents antiseptichs, anti-catarrals y anti-asmàtics que's desprenen mentres van desfente per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, etc., etc.

Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

Pastillas Morelló

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
	Don Vicens Piera y Brils
	Don Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
Gerent.....	Don Edelmir Borrás y Lozano
Secretari general.....	Don August Vidal y Parera
Inspector general.....	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuarias

DE FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté 180 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtichs de Farmacia de Marçit y Codina Lánglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarros, tisis, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

ACADEMIA CARBÓ
DIBUJ-PINTURA ART DECORATIV
Unió-36. Tarragona

Hores de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUJ.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim ió, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.

Además, també té uns vanos ab pintats tan rebons, que ni Rafel ni Murillo los podrien fer melló, a propòsit per regalos; causan gran admiració.

Trabaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

DE

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **L'Aveng** y a la **Ilustració Catalana**
Ilustracion Artística,
Album Salon,
Ilustracion Española y
Americana
y a tota classe de **Ilustracions, Periòdichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

La Moda Elegante ilustrada,
Salon de la Moda
La Última Moda.

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

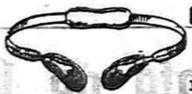
TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 24, PIS SEGÓN, TARRAGONA
Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.
Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.
Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.
Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los ayensos més moderns y prácticichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.
Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.
Fora..... 1'50 »
Extranjer..... 2'00 »
Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa troba l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca
TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adaptats d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aguas minero-medicals
TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Juliol sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **C. de Cádiz**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacific ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Juliol sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Mannal Calvo**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Agost sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Antonio López**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacific, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Gamaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 16 de Juliol sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **Montserrat**, directament pera Génova, Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Austràlia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Agost sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Juliol sortirà de Barcelona y'l 28 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altes ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Línia de Tànger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigirse a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab lo tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Real. A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AIGUA NAF SERRA

LEONCITINA GIOI
DEI VENDITA
 Lo mellor reconstituent era combatre ab éxit totas las malalties nerviosas.

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gràcia, BARCELONA